

ČAJ

Pro chvíle pohody

LISTOPAD 2012

Časopis Autorů Jičínska

Slunovraty

Zimní slunovrat
tvářil se, že vrací,
letní se usmál,
že nic neslíbil.

Skrápí mě jitry,
suší fénem noci
a ze dnů splétá
radostně zlatý bič.

Tat'ána KRÁLOVÁ

74

Vážený čtenáři,

listopadový ČAJ nás zavede na Moravu, odkud pochází i dnešní host, **Tat'ána Králová** (v současné době žije v Praze).

Možná si ji pamatujete z Jičínského poetického jara v roce 2007.

Tentokrát nám představuje svoji poezii, jako třeba již na titulní stránce básně „**Slunovraty**“.

Další moravský příspěvek jsem zaznamenal při účasti na křtu knihy

Jiřího Šandery „Naše třídní je mimozemšťan“, který se konal koncem června 2012 v Kuřimi. Řehečský kohout se v rozhovoru přiznal, že: „**Než bych toto četl, to ti raději něco napíšu sám!**“

Další ukázka z tvorby je od Aničky . **Anička**, jak o ní píše prochor v Prochorovinách (listopad 2012, cituji), „je jedno děvče z PDZ .

Prostě klientka Péče o duševní zdraví, když chcete. Schizka.

Anonymní holka. Chce zůstat bezejmenná. Ví proč. I my. A ctíme to. Začala sepisovat svůj příběh.

Surová (ve smyslu spíš syrová) slova. Bez jakéhosi ohleduplného zabalování. Tím pravdivější a čtenářsky poutavější. Tím lépe poví, co chce říct. A ona chce. Protože je toho plná. Nevím, jestli je správným výrazem, že se jí to uleví. Zjednodušování nepomůže. Možná jsou přesnější slova o terapeutickém účinku. Pro Aničku a lidi okolo ní. Pro ostatní? Co my víme o tomhle světě? O světě bláznů, jak někdo řekne.“

Z její tvorby jsem vybral „**Příběh Aničky**“

a jednu básně („**Barevný podzim**“),

v zásilce jich bylo víc, ale slibuji, že je v některém z dalších čísel ČAJe uveřejním.

Tím končí listopadový výřad ČAJe, přeji „Barevný podzim“, ale vězte, že Vánoce se blíží a s nimi i prosincový ČAJ!

Václav

HOST ČAJe:

Tat'ána Králová (1961)

se narodila v Brně, v městě nad Svatkou a Svitavou později prožila kus života mezi roky 1989 až 2009.

Nyní bydlí v Praze, kousek od Dáblického háje.

V pestré domácnosti žije syn Martin (25) –

hudebník, dcerka Leona

(13), synek Kryštof (12),

psí holka Mili (3) a kočičí

kluk Artuš (0,5). Pracuje

jako redaktorka.

V magistrátním měsíčníku

Brněnský Metropolitan

zavedla v roce 2005

několik stálých rubrik

(např. Brněnské otázky,

Přeložte z hantecu, Brno

krok za krokem), které připravuje dodnes.

V Praze se nejprve na tři

roky (do února 2012) upsala do služeb obřího vydavatelství časopisů,

kde měla na starost rubriky o zdraví, životním stylu apod. Teď

připravuje periodika pro nevidomé a slabozraké, která vycházejí ve

zvětšeném tisku, bodovém písmu a na zvukových nahrávkách.

Kromě toho píše o různých místech (např. jižní Morava, Kuks) a

osobnostech (Otokar Březina, Jules Verne, František Hrubín aj.),

překládá poezii z ruštiny. Je autorkou básnických sbírek Potpourri

(2003, Sursum), Vnímasy aneb Brouček světla (2003, Národní

vinařské centrum), Touha po tečně (2006, Periskop) a výborů ze

čtyřverší Opouštěná slova, Vypůjčená slova (2004, 2006, Onufrius).

Publikuje např. v týdeníku Obrys-Kmen.

POEZIE TAĚÁNY KRÁLOVÉ

Zima, rýma

Kapesníčky sněží,
přetéká nám schránka,
ovečka tam v nebi
smrká do beránka.

Hlas

Nejdřív byl hlas a táhl síti
můj dotek k tobě do dálky,
ty jsi mi z oken schránky svítil
žlutým signálem obálky.

Potom v kajutě živých duší
zhasli a zamkli spiklenci.
A co ten hlas, co zní mi v uších?
Je na mé vlastní frekvenci?

Že by se táhl mezi časem?
Vlnami? Vzduchem? Mímoděk?
Slyším se mluvit stejným hlasem.
A z druhé strany: Tady vděk.

Všechno jde, když se chce

Jenom si neklást těžké podmínky.
Jen když se lehké nitky protknou v osnově,
zpevnit je uzlem.
Copak jsem to chtěla?
Hýčkat tě celým kapesníkem duše
a jenom šrámy čistit cípem těla.

Po pauze v Mělníku

Měsíc šel po osnově z elektrických drátů
z vlídného áčka
k vysokému cé,
které nevyzpívám.
Já tedy ne.

Tolik technická poznámka.
Jinak se už ladí,
tak co tu máme dál?

Ten bílý úplněk,
stejně barvy víno,
mísí se tu v sudech,
hudba věků se dny,
vody v soutoku.

Všechno je, zdá se,
jako když měl přijít refrén,
který jsme zpívali spolu.

Vůně dřeva, vzduchu,
připravený déšť
v jednom kole tančí,
hořkosladký akord
vítá zpět tvůj tón.

Chvějivé ticho,
zadržný dech,
prsty s pamětí po vlasech
nad struny pevnějších,
hebčích než tady tahle tráva.

A ještě kroky.
V každém z nich tvůj tep,
střídání nedočkavých nástupů,
zrychlených taktů
s vláčným tempem mezipřehry.

Tak to je asi všechno.
Dost málo k symfonii
a hodně pro můj mlčenlivý part.

Ztráta na mostě

Když jsem šla přes řeku Svratku,
zahlédla jsem z mostku jeden verš.
*(Byl to tenhle:
Pěna se lísá k hladké tváři jezu.)*

Nikde jsem neviděla jeho dvojče
(že se po té bílé pění svezu),
je to smutné, ale pod jezem je hloubka.

Ostatní veršící, ti zdatní braši,
nabrali směr regulovaným korytem
bez potuchy o konečné v Nových Mlýnech.

Když jsem šla zpátky,
bylo to delší rameno pořád tak mokré,
a moje trasa k němu kolmá,
účelná a samozřejmě suchá.

Proměny

Včera jsem byla ve všech skupenstvích.
V pramínku vody
jsem vklouzla do tvého šálku,
osladila se krystalkem
ze tvé nepaměti,
jednou jsem byla tou kostkou ledu,
která zchladila tvůj žár,
naposled párou nad hrnkem,
vábivější než netknuté ouško.

To bylo včera.
Teď chrastím v pikslu
jako vysušená směs,
připravená k instantnímu použití.
Dáš si to kafe ještě dnes?

Plná paměť

Nesmazané vzkazy
trčí tu kdoví proč,
trs vzdorujících klásku
z pole sypkých slov,
pár neposlušných chloupků,
většinu strhnul lep.

Když není místo
pro nové zprávy,
a schránku vyčistím,
vymažu, vyklepu,
naruby obrátím,
tak to je něco pro ně!
To jsou teprv páni!
Z bezhlesých útrob
osídlí celý
prostorný, zvučný,
velký a živý
širošířý líc.

Vosa

Všude mě dostihne má vosa,
která si umanula na višňový
džem.
Nepatří k parku,
k lavičce a trávě,
neuniknu jí prudce, pomalu.
Lepkové prsty,
sladkost na jazyku

vzaly ji za svou,
ani kousek bez ní,
bzučí mi hlavou,
letí okem v oko,
nikam nikdy víc
nemohu utéct,
jen se rozdvojit.
Prchají nohy,
tiše kmitají,
a zvuk tu zůstává,
stejně jak křídla.

Půl měsíce

Jedna líc měsíce
je zase schovaná
za clonou smrku,
co mám za oknem,
a druhá mrká
řasami z jehličí.

Vidíš, co dělám?
přimhouřím oko,
tvář mi září celá,
tak se oplácí.

Není ta skrytá půlka smutná?
Vím to a nechci,
nemusím ji vidět.
Proč bych taky měla?

Sokol

Posté už bere povinnost
za kulatou kliku,
jistící hlavní bránu toho času,
a konečně se rozpomene i dlaň
na oblý, chladivý a hladký kov,
na bronzovou hlavu bájného sokola,
ze zobáku mu prýštil pramen
do kašny pro štěstí,
aby mě vymanil
z města s puklou skruží.

Vždyť on to dokázal!
Přenesl mě sem,
kde ještě vodopád
je z mžení kapek času.
Sám čeká skromně,
marně, trpělivě.
Až toto shledání
dlaně s kovem,
záměru s kotvou,
touhy s nadnesením
je jeho chvilka,
vzdušný koridor za perutí.

Ne, že by vyžadoval vděk.
Asi se tomu spíš směje. :-)

Bajka o koni a ptákovi

Na vysoké skále seděl kůň a pták.
Pták zařval:
Neváhej a skoč první!
Kůň skočil,
nejedl, nepil, třetí den posel
a neviděl,
že pták si to rozmyslel a uletěl.

Bajka o želvě s otevřeným koncem

Zas ženou želvu před ptačí slet.
Odložte krunýř na věšák.
polet'te na bidýlko,
zde račte místo vzít,
tady pak zazpívat
a odtud zakroužit.
Může to dopadnout i dobře,
stačí jen trochu snahy mít.

Střídání

Smršťujeme se
při nádechu
na své minimum,
na vlastní bonsaj,
klubko živých cév,
zámotek dlící
v kornoutu z dlaní let,
nabírající do sebe
neviditelný čas
a vláhu z každé chvíle,
vzduch si ukládáme
i do nejmenších sklípků
jak vinař zralé světlo do přitmě,
teplo schováváme
do hloubky vláken tkáně
jako slunečník v žhavém poledni...

Na druhou dobu,
s výdechem,
to bude zase jiné.

Co se hodí z prvních dovedností

Ořezat tužky nožem,
nad rýhou v palci nebrečet,
vykresat jiskry kočce z kožíšku,
rozpoznat každý z kamenů v potoce,
i když už oči strhnul proud,
umět se rozloučit s myšlenkou,
aby tu nechala sen.

Ten zítřek!

Koho z potomků dneška
může tak zítřek
uznat za vlastní?
(Včerejšek nechtěl nikoho,
prý měl těch svých dost.)

Zato mu dnešek bílí špajzku,
navrtá soudky,
maso bez chleba sní.
(Ohlodá šunku,
nechá dlouhou kost.)

Pro změnu

Nechávám za sebou někdy rozsvíceno.
Občas i klíče v zámku!
Je to tak špatně.
Chybný úkon (*Fehlleistung*).
Fakt o tom nevím.
Myslím na vrchní věci,
a podvědomí (*sviňa*)
takhle mě vyryje!

Jen co když, co kdyby
někde už měli

jiné klasifikační normy,
převodní tabulky
zmáknuté pro úhel navíc,
a započítali mi
to vše pro změnu do plusu?
Sláva, to by bylo s vyznamenáním!

Zrušená inventura

Kdo už by nalákal
hejno slov na své hřady,
stádečko příměrů
nabrat sil do ohrady
a hlouček metafor
dal v dvouřad nastoupit?

Píšťalka spolkla duši,
pes uhonil se za svým ohonem
a anděl po stráži
zaslouží si prý klid.

Hospodář

Z většiny zrní
semlít mouku,
část nechat k setbě na jaro.

Z většiny těsta
upéct chleba,
kousek odložit na příští kvásek.

Ale proč potom
ukousnout z krajíce jen jednou,
a většinu předurčit k vylámaní zubů?

Jeden, jedna, jediné

Jednu básničku,
jedinou mezi všemi
bych ráda napsala
z přetlaku štěstí,
se zajíkáním, rděním,
dechem až v sedmém patře
nebe dosaženého bez výtahu,
samovýstupem touhy,
a ještě raději
jediním tahem
kolem jediného tvého pousmání.

Kameničky

Tvůj kraj má hlavu
v prstech březových,
nohama stráží
hráze rybníka.
U vás či U nás –
stačí jeden rám.

Stejně tak voda
bude držet tvar
podle té hlíny,
dlaní hnětené,
žárem pálené,
procitlé, ztišené
a vděčné, že se
převtělila v džbán.

První pomoc

Vložím si do paměti,
že po nezbytné kontrole,
mají-li ústa přístup k dechu,
může srdce znova naskočit
masáží v rytmu písně Rolničky,
rolničky,
jde o rytmus, jde o všechno,
jen hudba nese děj.
Celý život mačkám zvonky
domovů
signálem *vy-vo-le-nýý*,
a teď vím,
že na začátku Páté symfonie
je vtip v osminové pauze
po třetím z krátkých tónů.
Beethoven zadržel dech,
přerušil pumpování krve
a před restartem nechal osud
dozrát v mezeře,
v nabíječce sfér,
aby srdce naskočilo
v pauze mezi pamětí a polibkem
a cinklo chlopni o zvonek
jak stálý zákazník.

„Než bych toto četl, to ti raději něco napíšu sám!“

Rozhovor s Jiřím ŠANDEROU

Jiří Šandera je jičínských literátům spojen s titulem Řehečský kohout a jeho dalšími úspěchy v soutěži Řehečská slepice, a těch je nepočítaně. Milonický autor je také autorem několika knih, majitelem nakladatelství a v červnu křtil v Kuřimi i svoji zatím poslední

knihu „Naše třídní je mimozemšťan!“ Měl jsem to štěstí, že jsem mohl být při křtu jedním z trojice kmotrů, a tak jsem Jiřího Šandera vyzpovídal.

- Jak vznikl nápad napsat „mimozemšťana“?

To přesně nevím. Bylo to jakési náhlé vnuknutí. Pravdou ale je, že pro mě jsou učitelé tak trochu mimozemšťané, v tom dobrém slova smyslu. Zaujmout a udržet pozornost „smečky“ dvaceti či třiceti dětí „lačných po vědění“ je mnohdy nadpozemský úkol.

- V knize vystupuje jako hlavní hrdinka školačka Katka. Byla jí předlohou tvoje dcera Katka?

To se musím vrátit k mojí předchozí knize „Hurá do školky!“ Ta za to tak trochu může.

Když jsem vodil dceru Kateřinu do školky, moc se jí tam líbilo. Když jsem se jí ale zeptal, co ve školce celý den dělají, pokaždé mi odpověděla, že nic.

Tak jsem se rozhodl, že si to vymyslím.

V knize „Hurá do školky!“ jsem psal o holčičce Kačence a jejích kamarádech, o tom, jak se děti do školky těší, že se jim tam líbí a že tam prožívají spoustu dobrodružství. Kniha končí kapitolou Hurá do školy! A v předposlední větě Kačenka volá: „Já už jsem velká, já už jdu do školy!“

A právě v tu chvíli mě napadlo napsat něco z prostředí základní školy. Uvědomil jsem si, že ty děti ze školky půjdou do školy, a tak jsem se rozhodl, že budu o nich psát dál. Jenom Kačenku jsem přejmenoval na Katku, Honzika na Honzu, Moničku na Moniku atd. Nechal jsem se unášet fantazií a to byste koukali, co z toho vzešlo!

- A vůbec, jak tě rodina inspiruje, vždyť i Pohádky z kouzelné zahrady prý vznikaly podle „skutečných“ událostí na zahradě u domu v Milonicích?

Inspirací a impulsem k napsání mé první knihy „Pohádky z kouzelné zahrady“ byla skutečnost, že můj syn Jirka (říkali jsme mu tehdy Jurášek) dostal, když se loučil se školkou, na památku knížku. Ale když jsem mu z ní před spaním četl, text se mi vůbec nelíbil a na místo toho, aby usínal syn, poklímával jsem u knihy já. A tak jsem neuváženě prohlásil: „Než bych toto četl, to ti raději něco napíšu sám.“ Druhý den jsem se uvelebil na zahradě v houpací síti a tam mě napadlo, že bych mohl něco zkusit napsat z prostředí rostlin. A ono se to povedlo! První pohádka se jmenovala Ostmalík a radiomagnetofon. Ostmalík byl ostružinomaliník, který rostl na naší zahradě. Synovi se pohádka moc líbila. Chtěl ji číst pořád a pořád dokola. Tak jsem napsal druhou a pak další. Psal jsem o tom, jak šly brambory do světa, jak roslinky hrály šeptandu nebo jak zahradu navštívil pan Podzim. Zahrada před naším domem se pro nás, co tu bydlíme, rázem proměnila v zahradu kouzelnou. Když do ní přijdu, nevidím tam obyčejné stromy a rostliny, ale v rohu zahrady pana Ořešáka, kousek dál namyšlenou hrušku Světačku a pod ní bramboru Šibalku nebo moudrou brokolici. Na konci zahrady neopomenu pozdravit pana Skleníka. Když trochu přivřu oči, vidím, jak mezi stromy pobíhá šikovný kluk Jurášek a jak po cestičce veze pan Kočárek malou Kačenku. Ve všech mých knihách jsou jména mých dětí. Ty mě určitě inspirovaly. Ale píšu pro všechny děti - pro ty hodné i zlobivé.

- Můžeš čtenářům v krátkosti nastínit děj nové knížky?

Kniha „Naše třídní je mimozemšťan!“ je o čtyřech kamarádech, kteří chodí

do základní školy - o Báře, Katce, Monice a Honzovi. Jednoho pondělního rána přijde Katka do školy s tím, že se jí zdál sen o tom, že jejich třídní učitelka je mimozemšťan. Všichni jí to uvěří, protože kdykoli se Katce něco zdálo, pokaždé se to vyplnilo. Od té chvíle podezírají všechny kolem, hlavně učitele, že právě oni jsou z jiné planety. Vyrušují v hodině zeměpisu, fyziky i angličtiny, kde přivedou učitele na pokraj zhroutení. Začínají se zajímat o mimozemskou civilizaci. Když v knihovně naleznou zaprášenou tajemnou knihu, stane se něco neuvěřitelného. Když pohladí písmenka, ozve se z knihy hlas mimozemšťana, který tu na Zemi již kdysi dávno byl. Ten jim dává různé úkoly a indicie. Pokud úkoly splní, mají možnost odletět na dva měsíce na prázdniny na planetu MAJUSA. Musí však překonat spoustu překážek a plnit nelehké úkoly. Musí být bystří, musí hodně přemýšlet a pátrat a to třeba i na školní půdě, kde na ně číhá velké nebezpečí nebo v zeměpisném kabinetu. Musí řešit záhadu čtyř obrazů, záhadu blikající kostky a překonat spoustu dalších překážek a taky strach. Úplně se jim změnil život. Zažívají jedno dobrodružství za druhým, ale i první lásku a především zkoušku přátelství. Kniha je napínavá od začátku až do konce a počtou si v ní nejen děti, ale i dospělí. Je to i trochu detektivka. Je pro každého, kdo kdy chodil do školy.

- Jaký je to pocit, držet v ruce svoji novou knížku?

Je to, těžko popsatelný příjemný a ničím nenahraditelný pocit. Autor najednou drží v ruce něco, co doposud nosil jenom v hlavě nebo co napsal do počítače. Ale ono se to najednou zhmotnilo v něco konkrétního, v něco, na co se dá sáhnout - v barevnou překrásně ilustrovanou knihu. V ní může po chuti listovat tam a zpátky a také může spatřit, jakou podobu přičkla fantazie ilustrátora jednotlivým postavám a situacím a srovnávat to s vlastní představou. S radostí z nově narozené knihy se však mísí i obavy. Bude se kniha líbit i ostatním? Já jsem přesvědčen, že ano. Každému jednotlivému výtisku knihy „Naše třídní je mimozemšťan!“ držím palce na pouti ke svému čtenáři.

- A jak dlouho trvalo její „těhotenství“ než se ti jí podařilo „porodit“ do této krásné podoby? Byl to rychlý nebo bolestivý „porod“?

Na rukopisu jsem začal pracovat již před několika lety. Asi za půl roku jsem byl někde u padesáté kapitoly. Pak jsem psaní přerušil a pokračoval až asi za rok. Když jsem si byl jist, že je rukopis hotov a že mu nic nechybí, váhal jsem co s ním dál. Nechat ho ležet doma v šuplíku? Poslat ho někam

do soutěže? Nabídnout ho nakladatelství? Postupně jsem zkusil všechny varianty. Nakonec jsem se rozhodl, že si knihu vydám sám. Od toho rozhodnutí to trvalo asi jedenáct měsíců. Ale já nikam nespěchal. Nechával jsem dostatek času ilustrátorce i typografovi. Tiskárna měla po obdržení veškerých podkladů knihu hotovou - tuším za 14 dnů.

- Proč si se rozhodl založit si vlastní nakladatelství?

Na to je jednoduchá odpověď. Poslední kniha, již zmiňovaná, „Hurá do školky,“ kterou vydalo nakladatelství Fragment, vyšla v nákladu 5000 ks v českém jazyce a 2500 ks ve slovenské mutaci. Všechny výtisky - snad až na několik kousků - byly rozebrány. Když jsem ale za nějaký čas poslal tomuto nakladatelství svůj nový rukopis „Naše třídní je mimozemšťan!“, bylo mi sděleno - s omluvou - že v tomto roce mají tolik nabídek, že ten můj rukopis vůbec nepříjde na řadu. Když jsem se vcítil do jejich situace, v žádném případě jsem se na ně nemohl zlobit. Ale mrzelo mě to. Položil jsem si otázku: „Jak to, že o autora, jehož veškeré výtisky knihy jsou téměř vyprodány, není zájem?“ Navíc mi zněl v hlavě dovětek: „Možná za rok nebo za dva!“ A to rozhodlo. I když - a to musím zdůraznit - byla spolupráce s Fragmentem velice dobrá a k mé veškeré spokojenosti, nemohl jsem si dovolit čekat další rok či dva. Řekl jsem si: „To by ses toho, hochu, taky nemusel dožít!“ A tak jsem se rozhodl - vydám si svůj nový rukopis sám a na vlastní náklady. Založím si vlastní malé nakladatelství. Pro radost sobě a hlavně čtenářů, kteří si moje knihy oblíbili. A taky jsem si chtěl cosi dokázat...

- Jaká byla spolupráce s výtvarnicí knihy Kamilou Pokornou?

I to má svou historii. Když jsem vypomáhal na vinohradu panu Radimu Výrubkovi, mimochodem vydavateli znamenitého časopisu pro děti, jež nese název „Míša“, zmínil jsem se mu, že hledám šikovného ilustrátora k budoucí knize. Řekl mi: „Zkus studenty.“ Ten nápad se mi zalíbil, ale uskutečnila ho až moje žena. Nelenila a zavolala panu řediteli Střední školy umění a designu v Brně a sjednala schůzku. Slovo dalo slovo a na světě byla spolupráce. Na můj rukopis „Naše třídní je mimozemšťan!“ zadala škola studentům „ročníkovou práci“ a studenti dle rukopisu udělali ilustrace a dokonce i typografii. A to vše pod vedením zkušených kantorů. Učitelé vybrali ty nejzdařilejší a předložili mně a mojí ženě čtyři nejlepší práce - a my jsme z nich vybrali - dle našeho názoru a vkusu - nejúspěšnějšího ilustrátora i typografa. Sítím „výběrového řízení“

nepropadla Kamila Pokorná, která potom pod vedením akademického malíře Pavla Dvorského ilustrovala celou knihu. Už na začátku spolupráce jsem přislíbil, že výtvarníkovi do jeho díla rozhodně hovořit nebudu. Slovo jsem dodržel a nechal jsem ilustrace plně na fantazii mladé ilustrátorky. Ať maluje tak, jak to ona cítí. A tak se stalo, že knihu určenou především pro žáky a studenty ilustrovala rovněž žákyně - studentka. Věřím, že se ilustrace budou líbit. Pikantní na tom celém je, že jsem ilustrátorku poprvé uviděl až teprve při předání výsledku jejího - a myslím, že velice zdařilého - snažení. Ale abych vše nelíčil jen v růžových barvách, musím jedním dechem dodat, že spolupráce hodně drhla v oblasti typografie. S paní učitelkou, která měla pod „křídly“ studenta - typografa (mimořádně moc šikovného, což může čtenář, až otevře knihu, posoudit sám), se mi nepodařilo za celou dobu najít společnou řeč, přestože jsem studentovi typografovi - stejně jako u ilustrací - nechal zcela volné ruce. Ale to by byl námět na jednu novou a pěkně tlustou knihu.

- V jakém nákladu kniha vyšla, pokud to není tajemství? Jak se ti daří distribuce?

Není co tajit. Nechal jsem vytisknout 2000 knih v tiskárně Centa. Spolupráce s jejich pracovníky byla vynikající. Ochotně nás provedli provozem a dokonce umožnili natočit a nafotit tisk knihy. Kdo má zájem, může nakouknout na moje webové stránky.

Distribuce knihy je běh na delší trať. Jestli se daří nebo ne, zatím ještě nemohou objektivně posoudit. Na to uplynula příliš krátká doba. Mohu však sdělit, že jsem oslovil významné distributory, kteří knihu „rozsévají“ do všech koutů republiky. Tudíž kniha „Naše třídní je mimozemšťan!“ by měla být téměř v každém knihkupectví, v každé prodejně knih. Zájemci o knihu se rovněž mohou obrátit přímo na mě - na www.jirisandera.cz. Knihu jim velice rád pošlu.

- Jak se podílí na činnosti nakladatelství rodina? Má pro tvoje psaní pochopení?

Bez rodiny by to nešlo. Díky manželce se uskutečnil v den křtu knihy rozhovor o knize „Naše třídní je mimozemšťan!“ v pořadu Dobré ráno na ČT2, který se mnou vedla paní Gabriela Juránková. Za několik dnů si se mnou o knize povídala paní Marcela Antošová v pořadu Rendez-vous v ČRo. A byla to opět moje paní, která se zasloužila o to, že kniha „Naše třídní je mimozemšťan!“ nyní vychází na pokračování každou středu v

regionální příloze Rovnosti. Rovněž se postarala se o propagaci knihy v knižních novinách a knižních novinkách. A mohl bych jmenovat dál a dál. Manželka a především syn Jirka a dcera Katka jsou prvními a velmi nekompromisními kritiky mých rukopisů. Není to vždy příjemné, ale velice důležité! Za to jim děkuji.

-V rámci křtu knihu zdramatizovaly děti ze ZUŠ v Kuřimi. Jak vznikl nápad na dramatizaci a vůbec na vydařený křest, který se konal v pondělí 25. června 2012?

Vše bylo věcí náhody. Když jsem kupoval v Kuřimi v předprodeji vstupenky na koncert, lístky mi prodával pan Jiří Moravský Brabec, známý organizátor folkových festivalů, který mi křtil moji první knihu „Pohádky z kouzelné zahrady“. „Máte nějakou novou knihu?“ zeptal se jen tak, aby řeč nevázla. Když obdržel kladnou odpověď, okamžitě vystřelil: „V ZUŠ je šikovný pan učitel, ten Vám udělá ke knize se žáky dramaturgii. Zkuste mu říct.“ Než jsem se rozhoupal, mladý pan učitel Mgr. Antonín Jarůšek se ozval sám. Přečetl si rukopis, zpracoval scénář a dokonce do jedné z hlavních rolí obsadil moji dceru Katku, která u něj byla v kroužku. I tentokrát jsem se držel zásady nikomu do ničeho nezasahovat. Netušil jsem ovšem, kolik mu to dá práce. Na křtu knihy jsem se domluvil s ředitelem ZUŠ panem Vichtou, který mi vyšel vstříc, poskytl zázemí a stal se jedním ze tří kmotrů. Druhým kmotrem byl Jiří Moravský Brabec, který současně večer moderoval. Nezbývalo než využít skutečnosti, že shodou okolností se na Blanensku na dovolené pohybuje Václav Franc - člen obce spisovatelů a organizátor celostátně uznávané a zcela ojedinělé literární soutěže humoru a satiry „Řehečská slepice“. K mé veliké radosti jsi pozvání přijal a tak ses stal třetím velice milým kmotrem. Bylo mi potěšením, že přišla i Tvoje paní.

- Máš čas vedle psaní číst i knížky ostatních autorů? Co tě třeba v poslední době zaujalo ze současné české literatury?

Ted' by každý jistě očekával, že odpovím, jak mnoho čtu. Bohužel toho času tolik není. Když jsem byl malý, v základní škole v Lysicích vedla školní knihovnu paní učitelka Kudláčková. Ta mi říkala: „Jirko, všechny knihy pro tvou věkovou kategorii, které tu mám, jsi už přečetl, zkus tedy tuto,“ a podala mi knihu pro dospělejší děti. Celé hodiny jsem seděl doma na schodech, venku svítilo sluníčko, a já četl a četl - pohádky, dobrodružné příběhy a indiánky, Právě čtení vděčím za to, že mně nečiní problém, zda

napsat tvrdé y nebo měkké. Člověk to už tak nějak citem pozná, protože mu slovo utkvělo zakódované v paměti, když kdysi cosi četl. To ovšem neznamená, že bych byl bezchybný. Dnes už toho času - díky práci, jinému životnímu stylu a věčnému shonu - na čtení tolik nemám. Ale občas mně přece jenom nějaká kniha zláká. Naposledy to byly „Nové povídky“ od Zdeňka Svěráka. Taková oddychovka. Ovšem zdaleka nejlepší počtení - doslova bible - pro mě byl titul „Jak se dělá kniha“. Autorem je Vladimír Pistorius. Tato skvěle napsaná kniha mi byla vodítkem a poskytovala mi cenné rady, když jsem se rozhodl vydat vlastní knihu. Této knize a jejímu autorovi tímto děkuji, vzdávám hold a hluboce smekám. A možná to bude znít jako pochlebování, ale po dlouhé době jsem se pobavil a upřímně zasmál při čtení knihy „Dvakrát vrtej, jednou trhej!“

-Jak vnímáš situaci na českém knižním trhu? Cena knih stoupá, knihkupci naříkají, že se knihy prodávají čím dál hůř.

Mám pocit, že se současná vláda dočista zbláznila. Zatímco v některých zemích je prý kniha dokonce úplně osvobozena od daní, v jiných značně zvýhodněna, naši politici DPH stále zvyšují. Je to samozřejmě krátkozraké a nemoudré. Každý průměrně inteligentní člověk přece ví, že kniha je nezbytným prostředkem a pomocníkem ke vzdělání a měla by být dostupná všem. Ani současní politici by bez knihy svého vzdělání nikdy nedosáhli. Na to ovšem už asi zapomněli. Kniha je dražší a lidé mnohem více zvažují. Mám koupit dítěti knihu nebo raději oblečení či svačinu. Tento stav se pak negativně odráží na prodejnosti knih a může mít dopad na vzdělanost a kultivovanost člověka. Stále je ale spousta rozumných rodičů, kteří dětem přesto knihu koupí. Investice do knihy se rozhodně vrátí - jak čtenáři, tak následně i státu. Nemusí to být nezbytně vždy kniha naučná. K té se později - třeba právě přes moji „mimozemšťanku“ - čtenář sám propracuje.

Knihkupcům a nakladatelům držím palce, ať vydrží. Nemají (vlastně už mohu říct nemáme) to jednoduché. Já ale svojí knize věřím a mám na ni už teď kladné odezvy.

- Protože „čert a spisovatel nikdy nespí“ položím ještě závěrečnou otázku: Co píšeš v současné době a kdy se můžeme těšit na další křest?

O křtu další knihy zatím neuvažuji. Nemyslím, že každá kniha se musí nutně veřejně křtít, ale o nové knize ano. Rád bych, kdyby vyšla v příštím roce, ale když se tak nestane, svět se nezboří. Zatím jsem se ještě ani nerozhodl, co to bude. Nejvíce mě láká udělat docela malou knížečku, nebo

ještě lépe, leporelo pro ty nejmenší. To by znamenalo krátké říkanky a hodně obrázků. Rovněž bych chtěl vydat pokračování Pohádek z kouzelné zahrady a úplně nejvíc bych si přál vydat knihu plnou barevných obrázků, ve které by byly jak pohádky a povídky, tak říkanky a básničky případně hádanky. Takový džbánek pohádek a říkanek. Na to ale teprve sbírám odvalu. A také k tomu potřebuji šikovného neokoukaného ilustrátora, který zaujme. A tak zatím píšu hned to a hned ono a všechno to schovávám do tajného šuplíku. Ale těšte se, až ho otevřu!

Přeji mnoho úspěchů v literární i vydavatelské činnosti a děkuji za rozhovor.
Václav

PŘÍBĚH ANIČKY

Slunce mi svítí na cestu k mému lékaři – psychiatrovi. Zářivá zlatá barva slunce mě doprovází každodenně a dělá mi to dobře. Teď momentálně, ale byly dny, kdy bylo zataženo, z nebo padal déšť a já nebyla vždy v pohodě jako teď. Mé dětství bylo klidné a ubíhalo pomalu, zřejmě proto, že jsem si ho užívala s radostí. A mé dospívání bylo bouřlivé, vzhledem k tomu, že mne příroda obšťastnila nádhernými ženskými proporcemi, korunující neodolatelný zvonivý smích a zářivý úsměv.

Miluji zvířátka a půdu. Proto jsem začala chodit, krátce před revolucí, do kroužku mladého zemědělce. Tam jsem se seznámila s mnoha přáteli stejného věku. Měla jsem ráda všechny, včetně vedoucího, který nás měl rád téměř stejně jako já, ale v jeho pohledech jsem cítila více než přátelství. Poznala jsem, že mne vedoucí obdivuje ne jako žákyni, ale ženu. Proto asi vznikl ten nápad jet za odměnu do Prahy do ZOO.

Vedoucí vybral mne a další dvě děvčata. Moc jsem se na výlet těšila. Chtěla jsem vidět klokany, medvědy, šelmy. Na prohlídku jsme měli celý víkend. Ubytovali jsme se u známé rodiny našeho vedoucího. Ale vše bylo podivné.

Byl už pozdní večer a my se chystali do hajan. Ještě vykoupat a to pod vedením našeho vedoucího, protože jedenáctileté dívky se přece musí vykoupat s pomocí?! Společnost muže v koupelně v nás probudila stud a velmi slabou obranu před oplzlými dotyky postaršího vedoucího. Muže jsem měla ráda, ale aby mne jako jedenáctiletou koupal, jsem cítila jen opravdový hnus. Nicméně jsem jeho tahy po mém nahém těle strpěla tiše a pokorně, bez komentářů. Zřejmě proto, že jsem v jádru introvert.

Ale po koupání nastala druhá nepříjemná fáze, dokonce si vedoucí dovolil vlézt do kalhotek a tam mne ošahával. V té době to bylo nepříjemné a nekonečně hnusné. Ale on se nespokojil pouze se mnou, obtěžoval nás všechny tři. Dělo se mi z toho špatně od žaludku, když jeho vrásčité ruce prohmatávaly vnitřek mých kalhotek. Tato událost ve mne zanechala hluboký negativní zážitek a to nesnášenlivost mužů.

Nastoupila jsem do střední školy a začala chodit na diskotéky. Ve společnosti kluků a mužů se mi velmi líbilo, ale odsud posud. Jakmile mne nějaký kluk začal líbat a trochu intimněji se dotýkat, odsunula jsem ho, protože jsem cítila hnus, odpor, vyplývající z předchozí zkušenosti. Nicméně na diskotéce jsem si vytvořila zdravé jádro přátelství. Byly v něm holky i kluci různých věků. A já byla největší hvězda, kterou každý kluk z party chtěl milovat.

Nicméně má stydlivost a předchozí zkušenosti s muži mi „zakázaly“ bližší kontakt. Má parta čítala 3 kluky a 3 holky, Karlu, Eriku, Šárku, Zikmunda, Dalibora a Kryštofa.

Zikmund byl z celé party nejchytřejší a jeho zájem o mne mi imponoval. On byl světažnály ve všech radostech a starostech dnešního světa. Naučil mne pít slivovici, kouřit cigarety, a dalo se říci, že mne celkově ovládal.

Porevoluční doba byla plná změn a hlavně mi mladí jsme byli jako utržený ze řetězu. A taky nás čekala maturita. A Zikmund vyrostl ve velkého, krásného muže, a já se do něj zamilovala.

Ale spíše platonicky, bála jsem se fyzické lásky, ale přesto jsem s ním sex chtěla a Zikmund nechtěl čekat. Tak sehnal drogy na uvolnění.

Začali jsme marihuanou, poté pervitinem a nakonec houbičky. A já se po snědení tablet cítila tak uvolněná, veselá, erotizující... Začala jsem tancovat. Lehký kolotoč v hlavě roztočil kolo létání, až ze mne spadly veškeré zábrany. Oddala jsem se Zikmundovi, moc jsem si z toho nepamatovala, ale vím, že to bylo krásné.

A můj život šel dál.

Zažila jsem mnoho pěkného s partou a rodinu jsem zanedbávala. Ale za čas mi život připravil nevšední zážitek, který ve mně zanechal velkou ránu osudu, která mne velmi rozrušila.

Matčinu sestru, tedy moji tetu, zabil psychicky nemocný člověk, a to tak drasticky, že byla celá pobodaná. Krev zbarvila vanu, ve které se koupala, do ruda. Velmi mne to vzalo, cítila jsem se provinile.

Mohla jsem její smrti zabránit? A co když to byla nějaká pomsta od Boha, že jsem se lehce oddávala světským radovánkám?

V hlavě jsem měla rej včel, které hučely jako v úlu. Myšlenky začínaly proudit nečekaně a otravovaly mne.

A tak jsem zašla za Zikmundem, zda nemá nějakou tabletu, či něco podobného, abych na vše špatné zapoměla. A on měl. Nejnovějším hitem léta se stala muchomůrka červená. Dozvěděla jsem se, že je to houba pouze nejedlá, ale ne jedovatá, a že prý se po ní cítíš jako v nebi.

Upekla jsem rohlíky, které jsme si posypali rezatým práškem ze sušených muchomůrek.

Jenže na mne zapůsobily muchomůrky až druhý den navečer. Já lehla do postele tenkrát brzy, a to proto, abych v noci spala klidně.

A najednou, zřejmě pod vlivem drogy, jsem začala cítit sexuální napětí a vzrušení – a tak jsem začala hledat Zikmunda, abych se mu zcela oddala.

Hledala jsem ho všude, ale Ziky nikde. Rostoucí sexuální napětí mne donutilo vyběhnout z domu jen tak v noční košilce. Naštěstí byla teplá listopadová noc.

„Ziky, Ziky, kde jsi, chci tě teď a tady, pojď“.

Uběhla jsem asi 500 m od domova a klesla na práh protilehlého domu, kde jsem upadla do bezvědomí. Příšerná tma trvala „věčně“.

Ze tmy mne osvobodila záchranka, ale já se bránila. Pravděpodobně vlivem té „houby“, jsem si myslela, že mne ti muži a jedna žena v červených kombinézách chtějí ublížit. Začala jsem kopat nohama, máchat rukama, chtěla jsem utéci... Nakonec jsem dostala uklidňující injekci a probudila jsem se v léčebně v Kosmonosech.

A Zikmund byl od té doby „mrtvý“. Zůstal jen stín z minulého života, který mi zůstane „věrný“ po celý život.

Psychiatrická léčebna v Kosmonosech, šedá s oprýskanými zdmi, na mne působila velmi depresivně. A léčebný režim se mi taky nezamlouval.

Sestry tam byly přísné a odměřené, ale hlavně také odmítavé vůči rozhovorům se mnou. Celou dobu pobytu jsem musela být na nohou, bez odpočinku.

A tehdy jsem se zařekla – už nikdy Kosmonosy. Udělám vše proto, abych se sem nevrátila. Stop drogám!

Měly jsme každý den rájóny. Uklízela jsem obě křídla budovy, spojené dlouhou chodbou do U. A já moc chtěla domů a to z jednoho prostého důvodu a to, že se mi tu nelíbilo.

Po téměř 2měsíční hospitalizaci jsem se dostala domů. Těšila jsem se jako malé dítě. Doma jsem hledala vhodného psychiatra, abych byla pod kontrolou – ne v Kosmonosech, ale doma.

Tehdy jsem musela opakovat poslední maturitní ročník, cítila jsem se mizerně, protože jsem ztratila své dobré kamarády – spolužáky, kteří si na mne vzpomněli s přáním k svátku.

Vtom se ve mně cosi zlomilo.

Všichni mí bývalí spolužáci, mne utěšovali a hlavně mě pozvali na maturitní večírek. Nedalo jim to moc přesvědčování, abych si maturitu dodělala za rok, prý to dokážu.

A já to dokázala! Tak jsem začala bojovat, opřela jsem se do toho. Nic jiného pro mne neexistovalo, soustředila jsem se jen a jen na maturitu.

Co jsem si předsevzala, to jsem splnila, měla jsem z toho obrovskou radost, která mne nakopla k další akci. A to najít si zaměstnání.

Pracovala jsem jako zdravotní sestra po dobu 5 let. Byla jsem prací sestry tak nadšena, že jsem nevnímala velkou zátěž náročného zaměstnání.

A pak se to stalo!!!

II. ataka nemoci, která byla o to horší, protože jsem v jejím důsledku dostala vyhazov z práce. Velmi mne to mrzelo, protože jsem brala povolání jako poslání.

Prostě jsem pracovala na 100% a neuvědomovala si dlouhotrvající zátěž, která vedla k mému kolapsu.

S došlou výpovědí mi bylo jasné, že nebudu moci pracovat noční směny a budu muset pracovat na 50 %.

Mezi mé další cíle patřilo: nalézt nové zaměstnání, nové přátele, nového partnera...ale to je otázka budoucnosti.

Nyní jsem našla velkou podporu od sdružení Péče o duševní zdraví, která mi umožnila najít stejně, nebo podobně, nemocné kamarády a kamarádky, a hlavně mi poskytla velkou podporu a odbornou péči. Zajistila také informace o nemoci mé rodině, která mi doteď pomáhala.

A život jde dál.

Bez drog, milované práce, s doživotním užíváním léků, ale s novými kamarády a novou chutí do boje se zákeřnou nemocí = SCHIZOFRENIÍ.

PDZ je péče o duševní zdraví – občanské sdružení. Sídlí v Komerční bance zezadu. O své práci udělalo PDZ v jičínské knihovně výstavu. Aniččin příběh je tu zarámován do koláže. Na závěr je i její poezie. Na výstavě jsou další informace o sdružení. Nebo <http://www.pdz.cz/pobocka-jicin.html>
(viz Prochoroviny č. 11/2012)

ANIČKA : BAREVNÝ PODZIM

Říjnový podzim rozkvetl dnes,
spadané listí ukryl vřes.

Ten keřík krásně nenápadný,
před kterým se i víly klaní,
při tanci života kousek mizí,
poslední rostlinky vláhu sklízí,
co slunce dešti nabízí.

Lesy šumí, brouzdám se listím,
a s vervou se deru klestím,
klestím na zátop do kamen,
uvnitř krbu zazářil života plamen,
adventní svátek bude brzy
klamem.

Nastanou svátky klidu a sněhu,
ráda bych cítila tvé ruky něhu.

Něhu co zamrazí po těle,
v tvém náručí se cítím skvěle.

Z poličky nad krbem,
Tajně hledí na pár dřevěný betlém,
já v tom plameni spatřila tebe,
tebe, co na okno klepe,
otevři světničku tajemnou,
v tu chvíli zimní chmury odejdou,
skryjí se pod bílou čepicí sněhu.

A kočár k nebesům letí.
vzájemně cítíme spárovanou něhu,
společně nevnímáme krutost zimy,
nad kamny dětí pějí
písničku vánoční, co lásku spojí.

V tenhle nádherný den Ti přeji,
mnoho štěstí, lásky a zdraví, ti
přejí

všichni laskaví lidé,

co tebe rádi mají....

ČAJ pro chvíle pohody

č.74, listopad 2012, ročník XI

Vydáno 5. listopadu 2012 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!